

Kommunfullmäktige

Revisorernas redogörelse för år 2025**Revisionens inriktning och genomförande**

I enlighet med kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente lämnar vi följande redogörelse för vår granskning.

Vi har granskat den verksamhet som bedrivs inom styrelsens och nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionssed i kommunal verksamhet. Vi har prövat om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som görs inom styrelsen och nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har baserats på en bedömning av risk och väsentlighet omsatt i en fastställd revisionsplan.

De granskningar som har gjorts har sammanställts i särskilda revisionsrapporter som under hand lämnats till berörda.

Revisorerna har vid granskningen biträtt av Azets Revision & Rådgivning.

Sammanfattande resultat från revisionsrapporter

Sammanfattande resultat från följande revisionsrapporter redovisas nedan:

<i>Avsnitt</i>	<i>Rapport</i>
1.1	Grundläggande granskning
1.2	Granskning av garanti för tidiga insatser avseende svenska
1.3	Granskning av personalförsörjning
1.4	Granskning av kommunens kontroll av anställdas bisysslor
1.5	Översiktlig granskning av delårsbokslut per 2025-08-31
1.6	Granskning av bokslut och årsredovisning per 2025-12-31

Rapporterna finns i sin helhet på Ånge kommuns hemsida,
<https://invanare.ange.se/kommun-och-politik/kommunens-organisation/revisor.html>

1.1 Grundläggande granskning

Granskningens översiktliga syfte var att bedöma om styrelsen har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Sammanfattning

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen endast delvis skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Bedömningen grundar vi på att ekonomiska mål inte uppnås samt att målstyrning och uppföljning av verksamheten endast delvis är tillräcklig, medan den interna kontrollen fungerar väl.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att;

- Säkerställa att alla mål har aktiviteter.
- Fastställa nyckeltal eller indikatorer för kommunstyrelsens mål, alternativt mäta målen utifrån de redan fastställda mått som kommunfullmäktige tagit fram.
- Tydliggöra åtgärder när mål riskerar att inte uppnås.
- Säkerställa att ekonomiska avvikelser följs av beslutade åtgärder.

Vi vill även uppmärksamma styrelsen på att den genomförda riskanalysen inte omfattar någon bedömning av risk för oegentligheter och därmed inte fullt ut stödjer styrelsens ansvar för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.

1.2 Granskning av garanti för tidiga insatser avseende svenska

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsens styrning och uppföljning av garanti för tidiga insatser i svenska är ändamålsenlig.

Sammanfattning

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsens styrning och uppföljning av garanti för tidiga insatser endast delvis är ändamålsenlig.

Bedömningen bygger vi på att för arbetet med garanti för tidiga stödinsatser finns skriftliga rutiner som utgör ett stöd i det vardagliga arbetet. Vidare används de nationella kartläggningsmaterialen i allt väsentlig enlighet med bestämmelserna, dock inte alltid vid rätt tidpunkt.

Kommunens skolenheter har också i stort tillgång till skolbibliotek, med undantag för Ånge grundskola som använder folkbibliotek samt Bobergsgymnasiets skolbibliotek. Utifrån den nya regleringen av skolbibliotek som träder i kraft den 1 juli 2025 bedömer vi emellertid att det inte ges utrymme för Ånge grundskola att använda Ånge folkbibliotek som skolbibliotek. Vi bedömer det som positivt att arbete inletts för att åter öppna ett skolbibliotek som ska bemannas av skolbibliotekarie under hösten.

Vidare bedömer vi att det vid varje skolenhet inte finns tillgång till legitimerade och behöriga lärare med specialpedagogisk kompetens, det vill säga speciallärare eller specialpedagoger, och att brister i kompetensförsörjningen kan leda till konsekvenser på den specialpedagogiska insatsens möjlighet att verka likvärdigt vid skolenheterna. Det finns också elever som inte ges det stöd, de extra anpassningar eller det särskilda stöd som de behöver. Det gäller exempelvis elever med NPF- diagnoser eller elever med ett annat modersmål än svenska.

Vidare bedömer vi att huvudmannens (kommunstyrelsens) dokumenterade kvalitetsarbete inte motsvarar lagens krav på uppföljning och att den inte är tillräcklig för att bedöma kvalitén. Det är en brist att kommunstyrelsen i egenskap av huvudman inte har följt upp och analyserat att elever i behov av särskilt stöd får det stöd som de behöver och att insatserna är effektiva.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tillse att genomförandet av de nationella kartläggningsmaterialen genomförs enligt bestämmelserna vid samtliga skolenheter. (3 kap. 4 § SkoL).
- Säkerställa att alla skolenheter från och med 1 juli 2025 har tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten. (2 kap. 24 a § SkoL).
- Stärka förutsättningarna för god och likvärdig tillgång till lärare med specialpedagogisk kompetens. (2 kap. 25 § SkoL).

- Tillse att elever i behov av stöd, extra anpassningar och särskilt stöd, får det stöd som de behöver. Det gäller exempelvis elever med NPF eller annat modersmål än svenska. (3 kap.5 och 7 § 3 st. SkoL).
- Säkerställa att huvudmannens dokumenterade kvalitetsarbete motsvarar lagens krav på uppföljning av mål angivna i skollagen och vid behov fatta beslut om riktade och kraftfulla åtgärder (4 kap. 3, 5–6 och 7 §§ SkoL samt Skolverkets rekommendationer om arbetet med garantin för tidiga stödinsatser i förskoleklass och lågstadium, som rekommenderar "att arbetet med garantin utgör en grundläggande del i det systematiska kvalitetsarbetet").

1.3 Granskning av personalförsörjning

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens arbete med att säkerställa personalförsörjning är tillräckligt samt om kommunstyrelsen har vidtagit beslutade åtgärder utifrån granskning av personalförsörjning av chefer. Granskningen har även syftat till att bedöma om kommunens arbete med att förebygga och minska sjukfrånvaron är tillräckligt.

Sammanfattning

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunens arbete med att säkerställa personalförsörjning delvis är tillräckligt samt att kommunstyrelsen endast delvis har vidtagit beslutade åtgärder utifrån granskning av personalförsörjning av chefer. Vi bedömer även att kommunens arbete med att förebygga och minska sjukfrånvaron endast delvis är tillräckligt.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att granskningen visat att kommunstyrelsen till viss del har vidtagit tillräckliga åtgärder i enlighet med styrelsens svar på den tidigare granskningen av personalförsörjning av chefer. Bedömningen i den tidigare granskningen var att det i huvudsak bedrivs ett tillräckligt arbete med personalförsörjning av chefer men vi anser att detta kan utvecklas och systematiseras ännu mer, både avseende intern rekrytering och introduktion av chefer.

Granskningen har även visat att kommunens arbete med personalförsörjning delvis är tillfredsställande men vi bedömer att detta kan utvecklas ytterligare, främst vad gäller den formella styrningen och uppföljningen. Vi bedömer även att analys behöver genomföras för att bedöma vilka åtgärder kopplat till kompetensförsörjning som är effektiva.

Vidare har det framkommit av granskningen att kommunens arbete med att förebygga och minska sjukfrånvaro till viss del är tillfredsställande. Vi bedömer dock att det finns områden som kan utvecklas ytterligare, främst gällande analys av orsaker till sjukfrånvaron på en kommunövergripande nivå. Vi bedömer även att det behöver analyseras vilka åtgärder för att minska sjukfrånvaron som är effektiva.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Fortsätta utveckla och systematisera arbetet med intern rekrytering av chefer för att tillgodose befintliga och kommande rekryteringsbehov.
- Fortsätta utveckla och systematisera arbetet avseende introduktion av chefer samt säkerställa att det genomförs på en kommunövergripande nivå.
- Tillse att kommunövergripande handlingsplan för kompetensförsörjning tas fram enligt plan.
- Fastställa rutiner för uppföljning och analys av handlingsplanen för kompetensförsörjning.
- Se över möjligheter att genomföra kommunövergripande analyser av orsaker till sjukfrånvaro.

- Formalisera styrningen för åtgärder för att minska sjukfrånvaron för att tydliggöra hur och när arbetet ska genomföras samt följas upp.
- Säkerställa att uppföljning och analys av vidtagna åtgärder genomförs på ett sätt som möjliggör för resultatet av uppföljningen att ligga till grund för fortsatt arbete.

1.4 Granskning av kommunens kontroll av anställdas bisysslor

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunen har en ändamålsenlig kontroll av de anställdas bisysslor.

Sammanfattning

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunen i allt väsentligt har en ändamålsenlig kontroll av de anställdas bisysslor.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att granskningen visat att det finns ändamålsenliga styrande dokument som tydliggör bisysslor och hur det ska hanteras. Vi ser även att det finns rutiner för hur bisysslor ska hanteras, främst vad gäller information om bisysslor samt hur det ska rapporteras. Däremot ser vi inte att det finns tydliga rutiner för hur det ska följas upp att riktlinjer och rutiner efterlevs.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Revidera riktlinjer för bisysslor så att de är aktuella, exempelvis utifrån befintlig politisk organisation.
- Tillse att det finns rutiner för att kontrollera efterlevnad av riktlinjer och rutiner avseende bisysslor.

1.5 Översiktlig granskning av delårsrapport per 2025-08-31

Den översiktliga granskningen av delårsrapporten har besvarat följande revisionsfrågor:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultatet i delårsrapporten förenligt med de av kommunfullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, det vill säga finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Kommer kommunen att efterleva balanskravet och har åtgärder presenterats vid ett eventuellt prognostiserat negativt balanskravsresultat?

Sammanfattning

Slutsats – Delårsrapportens räkenskaper

Kommunen gör i delårsrapporten avsteg från lag och god sed avseende följande:

- Från och med 2024 redovisar kommunen sina leasingavtal enligt RKR R5. Detta har lett till att kommunen identifierat leasingavtal som nu redovisas som finansiell leasing istället för operationell leasing. Vid vår granskning av årsbokslutet 2024 identifierades två finansiella leasingavtal som var felaktigt beräknade, vilket föranledde att kommunen i årsredovisningen för 2024 hade ett för lågt utgående värde på anläggningstillgångar och långfristiga skulder om ca 17 mnkr. Detta har i delårsbokslutet inte rättats utan samma fel kvarstår per 2025-08-31. Felet bedöms inte påverka resultaträkningen väsentligt.

Vidare har det i samband med granskningen även noterats följande, ej väsentliga, avvikelser:

- Kommunen har tidigare år redovisat kostnader i förtid. I delårsbokslutet 2025-08-31 finns fortfarande en skuld uppgående till 3,5 mnkr.
- Kommunen fortfarande har äldre ej utnyttjade bidrag från åren 2020–2024 om ca 1,3 mnkr kvar i balansräkningen. Dessa borde ha redovisats som intäkt det år de erhöles.
- Kommunen har sedan år 2016 en avsättning för återställning av deponi uppbokad till 15 mnkr. Vi har inte tagit del av någon uppdaterad och detaljerad beräkning för avsättningen och noterar att avsättningen är oförändrad jämfört med tidigare år.
- Kommunchefens anställning har under året avslutats, någon avsättning för dennes avgångsvederlag finns inte upptaget i delårsbokslutet. Totalt uppgår avgångsvederlaget till ca 1,7 mnkr. Avgångsvederlag är enligt kommunen medtaget i prognosen och kommer att bokas upp till årsbokslutet.

- I delårsbokslutet har kommunen inte räknat fram de kortfristiga skulderna avseende lån och leasing för 12 månader framåt utan det som är uppbokat som kortfristig skuld är kvarstående amortering 2025 om 9,5 mnkr. De kortfristiga skulderna för lån och leasing borde i delåret uppgå till ca 23 mnkr. Rättelse kommer ske till årsbokslutet enligt kommunen.

Med reservation för det förhållande som beskrivits ovan avseende finansiell leasing, har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att den bifogade delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Förenklad förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Översiktlig beskrivning av kommunens drift-och investeringsverksamhet har upprättats.

Sammanställda räkenskaper har upprättats i enlighet med LKBR.

Slutsats – God ekonomisk hushållning

Grundat på vår översiktliga granskning av delårsrapporten har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återrapporterade resultatet. Det innebär att det prognostiserade resultatet inte är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2025.

Vi konstaterar att det endast finns ett verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning. Vi bedömer därför, i likhet med föregående år, att det finns utrymme att vidareutveckla målstyrningen.

Notera att Azets inte uttalar sig om själva prognosen utan endast huruvida den intagna prognosens resultat är förenliga med de av fullmäktige beslutade målen.

Slutsats – Balanskravsresultat

Vi konstaterar, utifrån den helårsprognos som lämnas i delårsrapporten, att kommunstyrelsen bedömer att det lagstadgade balanskravet inte kommer att uppfyllas. Vi ser ingen anledning till att göra en annan bedömning, beaktat de osäkerhetsfaktorer som en prognos innebär.

1.6 Granskning av bokslut och årsredovisning per 2025-12-31

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Sammanfattning

Årsredovisningens räkenskaper

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter, med reservation för det förhållande som beskrivs i avsnittet Grund för uttalanden i vårt yttrande, upprättats i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Sammanställda räkenskaper har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Drift- och investeringsredovisning har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

God ekonomisk hushållning

Finansiella mål:

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återrapporterade resultatet. Det innebär att resultatet inte är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2025.

Verksamhetsmål:

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återrapporterade resultatet. Det innebär att resultatet inte är förenligt med det verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2025.

Balanskravsresultat

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.

Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att räkenskaperna följer lag och god redovisningssed.
- Ta fram en policy och rutin gällande transaktioner med närstående parter.